

Dette notat er senest ændret den 18. august 2015.

Vejledning om Skovloven § 10 – Undtagelser fra kravet om træbevoksning

Indhold

1. Nødvendigt for skovdriften.....	2
2. Fredning	2
3. Marker og klitter.....	3
4. Åbne naturarealer	4
4.1 Dispensation	5
4.2 VVM.....	5
5. Klage.....	6

1. Nødvendigt for skovdriften

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

1) Når det er nødvendigt for skovdriften.

Bemærkningerne til § 10, nr. 1:

"Bestemmelsen er uændret i forhold til den gældende lovs § 16, stk. 3. Bestemmelsen betyder fortsat, at arealer, der er nødvendige for skovdriften, som fx veje, læggepladser, læsseramper, brandbælter, skovplanteskoler og vildtagre, kan holdes uden træer. Som åbne arealer, der er nødvendige for driften, anses også arealer, som tilgodeser andre af lovens formål end de rent produktionsmæssige. Det kan fx være udsigtskiler eller bålpladser, som tilgodeser friluftslivet."

Vejledning til skovloven 2001:

"Bestemmelserne i § 1 om bæredygtig skovdrift, herunder at der skal anlægges en helhedsbetragtning for driften, er grundlæggende ved vurderingen af, om fredskovspligtige arealer, hvorpå der skal være skovbevoksning, kan holdes uden skovbevoksning. Det således nødvendigt med en konkret vurdering af hvilke fredskovspligtige arealer, der kan holdes uden skovbevoksning inden for rammerne af § 10 nr. 1."

Efter den tidligere lov var det også efter denne bestemmelse, der blev givet tilladelse til at holde større arealer uden skovbevoksning fx med henblik på naturlig tilgroning eller udlæg af naturarealer. Dette spørgsmål reguleres nu af § 10, nr. 4. § 10, nr. 1 dækker derfor kun mindre arealer, hvortil der er knyttet et anlæg eller en funktion i forhold til skovdriften.

Bestemmelsen er en undtagelse fra hovedreglen i § 8, nr. 1 om, at det enkelte fredskovspligtige areal skal holdes bevokset med træer. Der kan derfor ikke dispenseres fra bestemmelsen.

2. Fredning

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

2) Når det bestemmes i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller lov om bygningsfredning.

Bemærkningerne til § 10, nr. 2:

"Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 16, stk. 4. Også efter forslaget kan et fredskovspligtigt areal, der er fredet, holdes uden træer, hvis det er bestemt i fredningen."

Vejledning om skovloven 2001:

"Formålet er at skabe hjemmel for, at det i fredninger kan bestemmes, at fredskovspligtige arealer af hensyn til formålet med den pågældende fredning, skal holdes uden skovbevoksning eller i anden særlig drift.

Fredninger i henhold til naturbeskyttelsesloven kan have følgende formål:

- at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Fredninger i henhold til [bekendtgørelse om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer](#) har til formål at værne om landets ældre bygninger og deres umiddelbare omgivelser i det omfang, omgivelserne er en del af den samlede beskyttelsesværdige helhed. I tilknytning til fredede bygninger er flere af de kongelige lysthaver, slotsparker og -haver fredet efter bygningsfredningsloven og er samtidig pålagt fredskovspligt. I disse tilfælde er fredningsinteressen imidlertid knyttet til det samlede anlæg som en sammenhængende kulturhistorisk helhed. Et park- eller haveareal, der fredes efter bygningsfredningsloven administreres ud fra de hensyn denne lov varetager og fredskovspligt vil ikke kunne administreres i strid med disse hensyn."

3. Marker og klitter

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

3) Marker og klitter, så længe anvendelsen ikke ændres.

Bemærkningerne til § 10, nr. 3:

"Bestemmelsen er uændret i forhold til den gældende lovs § 16, stk. 5. Bestemmelsens hovedformål var i 1935, hvor den kom ind i loven, at sikre, at ejerne ikke sattes i for store udgifter ved krav om tilplantning af fredskovspligtige arealer, som var blevet ryddet i ældre tid. Man antog dog i praksis, at bestemmelsen kun gjaldt for arealer, der ved lovens ikrafttræden var marker eller klitter. Rydning af skov for at etablere nye eller udvide eksisterende marker og klitter ville kræve dispensation. Denne praksis forudsættes opretholdt."

Vejledning om skovloven 2001:

"Bestemmelsen indebærer, at eksisterende marker såsom tjenestejorder kan bevares, så længe de drives som sådan. De udgør i mange tilfælde værdifulde landskabselementer og har sjældent været skovbevoksede. Såfremt en ejer ønsker, at ophøre med driften af sådanne marker, skal arealerne i følge bestemmelsen plantes til med træer.

Det kan dog af landskabelige hensyn være ønskeligt at fortsætte driften, og der kan evt. gives tilskud til dette efter naturbeskyttelsesloven, landbrugets miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller skovloven.

Eventuelle klitfredede arealer i fredskov er omfattet af naturbeskyttelseslovens §§ 8 - 11. Det følger således allerede af naturbeskyttelsesloven, at der ikke må foretages ændring i arealernes tilstand. Det indebærer bl.a., at der ikke må fjernes eller beskadiges træer, der tjener til sandflugtens dæmpning."

4. Åbne naturarealer

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

4) Åbne naturarealer kan etableres på op til 10 pct. af arealet. Der kan etableres 10 pct. ud over de arealer, der ved lovens ikrafttræden lovligt var uden træbevoksning.

Bemærkningerne til § 10, nr. 4:

"Bestemmelsen er ny og giver mulighed for at holde arealer uden træer for at fremme natur- og landskabsværdier, kulturmiljø og biologisk mangfoldighed. Ved åbne naturarealer forstås arealer i ekstensiv drift, f.eks. skovenge eller arealer med beskyttede naturtyper, jf. forslaget § 28. Åbne naturarealer kan også være arealer under naturlig tilgroning. Eller det kan være et areal, som 10 år efter hovedskovning ikke opfylder betingelserne i § 8, stk. 1, nr. 3, om, at der inden for et rimeligt tidsrum kan dannes sluttet skov af højstammede træer. Arealer med landbrugsafgrøder, frugttræer, bærbuske, blomsterproduktion og lignende regnes ikke som åbne naturarealer.

De 10 pct., der efter loven kan etableres som åbne arealer, beregnes af hele det fredskovspligtige areal, inklusive de arealer, der i forvejen lovligt henligger som ubevoksede. Der findes dog fredskovspligtige arealer, hvor fx andelen af klitter eller arealer, der omfattes af naturbeskyttelseslovens § 3, allerede udgør en stor del af arealet. Det findes ikke rimeligt, at ejere, der ved lovens ikrafttræden allerede har åbne arealer på ejendommen, evt. helt hindres i at etablere nye åbne arealer. Det foreslås derfor, at det skal være muligt at etablere 10 pct. åbne naturarealer ud over de arealer, der lovligt henligger uden træbevoksning, når de nye regler træder i kraft (red. 1. oktober 2004)"

Bemærkningerne til § 8, nr. 2, side 41, 2. spalte:

"Bestemmelsen (i § 8, nr. 2, om hugstmodenhed) er ikke til hinder for, at træer kan fældes før hugstmodenhed, hvis skovejeren ønsker at bruge muligheden efter § 10, nr. 4, til at lægge arealer ud som åbne naturarealer."

Beregningsgrundlaget for etablering af nye åbne naturarealer efter skovlovens § 10, nr. 4 er ligesom beregningsgrundlaget for skovgræsning og stævning efter skovlovens § 9, nr. 1 for det enkelte fredskovspligtige

areal. Det er således ikke muligt, hvis en skovejendom (noteringsejendommen) har f.eks. 3 fysisk adskilte fredskovspligtige arealer at samle de 10 pct. åbne naturarealer, på kun ét af de tre fredskovspligtige arealer.

4.1 Dispensation

Bemærkningerne til § 10, nr. 4:

Der kan dispenseres fra 10 pct. grænsen efter forslagets § 38. Dispensation kan komme på tale ved naturgenopretning på større arealer, fx genskabelse af lynghede eller overdrev. Eller det kan være som led i større naturforvaltningsprojekter, hvor fx større dele af en skov oversvømmes. I sådanne tilfælde bør det dog altid overvejes, om fredskovspligten i stedet bør ophæves efter forslagets § 6.

Ligger det fredskovspligtige areal i et internationalt naturbeskyttelsesområde, jf. kapitel 4, skal ændringer af den eksisterende drift anmeldes efter § 17, jf. bilag 1, selv om der efter bestemmelsen i § 10, nr. 4, ville være umiddelbar mulighed for at udlægge åbne arealer.

Endvidere kan planlovens regler om miljøkonsekvensvurderinger (VVM) være til hinder for, at meget store arealer (større end 30 ha), der ligger i skovrejsningsområder, ryddes for skov, jf. bemærkningerne til § 6 om ophævelse af fredskovspligten."

4.2 VVM

Selv om der frit kan udlægges åbne naturarealer efter skovloven, kan rydningen kræve, at der udarbejdes en Vurdering af anlæggets Virkning på Miljøet (VVM).

Skovejeren ("projektejer") har i henhold til reglerne om VVM, pligt til at anmelde enhver rydning af skov til kommunen.. Når staten ønsker rydning af skov er Naturstyrelsen VVM-myndighed. Herefter afgør VVM-myndigheden, om projektet kræver en VVM, og sørger i givet fald for, at VVM-proceduren iværksættes. Rydning må ikke påbegyndes før VVM-myndigheden enten har truffet afgørelse om, at det påtænkte projekt ikke kræver en VVM, eller, hvis projektet vurderes at kræve VVM, har givet skovejeren en tilladelse i henhold til VVM-bekendtgørelsens § 9.

Når der er gennemført en VVM, skal der tages højde herfor i de vilkår, der stilles efter skovloven. Er det fx et vilkår for VVM tilladelsen til projektet, at der etableres en erstatningsbiotop for naturligt hjemmehørende arter, omfattet af habitatdirektivets bilag VI, skal et sådant vilkår også stilles i skovlovsafgørelsen.

Reglerne om VVM fremgår af [bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet \(VVM\) i medfør af lov om planlægning \(nr. 1654 af 27. december 2013\)](#).

Obligatorisk VVM

Ifølge bekendtgørelsens bilag 1, nr. 31, skal der udarbejdes en VVM, hvis der ryddes fredskov, der er ældre end 20 år og på mere end 30 ha, i områder, hvor skovrejsning i henhold til kommuneplanen er ønsket (positivområder), medmindre der sker tilplantning af mindst et tilsvarende areal. Der kræves dog ikke en VVM, hvis den skov, der ønskes ryddet, af skovlovsmyndigheden er erklæret for at være uden væsentlig skovdyrkningsmæssig, biologisk landskabelig eller rekreativ værdi.

VVM-screening

Ifølge bekendtgørelsens bilag 2, nr. 1, punkt d, skal enhver rydning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse anmeldes til kommunen med henblik på en vurdering af, om projektet kræver en VVM (VVM-screening).

VVM vil blive krævet, hvis den påtænkte rydning vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

Pligten, til at anmelde med henblik på VVM–screening, gælder uanset om der er tale om fredskov eller ej.

5. Klage

Afgørelser efter § 38, jf. § 10, nr. 4 kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af adressaten for afgørelsen og enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Der henvises i øvrigt til vejledningen om [klage](#) §§ 60-64.